

§ 345

Yttrande över kommunrevisionens granskning av kommunens upphandlingar och inköp

KSN-2021-02457

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande till kommunrevisionen enligt ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har överlämnat rapport över en granskning av kommunens upphandlingsverksamhet till kommunstyrelsen för yttrande senast den 30 november 2021.

Kommunrevisionens sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen inte har säkerställt en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet och att det är angeläget att styrelsen vidtar åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 21 september 2021
- Bilaga 1, förslag till yttrande från kommunstyrelsen
- Bilaga 2, kommunrevisionens granskningsrapport via [länk till kommunens hemsida](#)

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-09-21

Diarienummer:
KSN-2021-02457

Handläggare:
Helena Sköld Lövgren

Yttrande över kommunrevisionens granskning av kommunens upphandlingar och inköp

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunrevisionen enligt ärendets bilaga 1.

Ärendet

Kommunrevisionen har överlämnat rapport över en granskning av kommunens upphandlingsverksamhet till kommunstyrelsen för yttrande senast den 30 november 2021.

Kommunrevisionens sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen inte har säkerställt en ändamålsenlig inköps- och upphandlingsverksamhet och att det är angeläget att styrelsen vidtar åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Granskningsrapporten kan läsas via följande [länk till kommunens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Att avge yttrandet har inga konsekvenser sett ur barn-, jämställdhets- eller näringslivsperspektivet.

Föredragning

De stora inköpen i kommunen har stor betydelse ur exempelvis ekonomiskt och kvalitetsmässigt perspektiv. Utifrån en bedömning av väsentlighet och risk har revisionen genomfört en fördjupad granskning av upphandlingsverksamheten, framförallt fokuserad på direktupphandlingar. Revisionens granskning har utgått från frågeställningar som om inköp sker i enlighet med lagstiftning och kommunens regler,

om det finns ramavtal som täcker verksamhetens behov och om efterlevnad och uppföljning av avtal tillräckligt.

Utifrån granskningen är revisionen positiv till att det i hög utsträckning finns ramavtal som täcker verksamheternas behov. Däremot indikerar de stickprovskontroller av inköp från ramavtal som gjorts i granskningen att efterlevnad och uppföljning av avtal behöver förbättras.

Kommunrevisionen bedömer att nämnderna gör många inköp som överstiger direktupphandlingsgränsen från leverantörer som inte återfinns i avtalsdatabasen. Den registeranalys som gjorts inom ramen för granskningen kan inte utesluta att kommunen genomfört otillåtna direktupphandlingar. Det lagstadgade dokumentationskravet för direktupphandlingar över 100 000 kronor har inte följts till fullo.

Revisionen framhåller att det är angeläget att kommunstyrelsen vidtar åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Kommunrevisionen är också kritisk till att det kvarstår brister som påtalats i samband med en tidigare granskning år 2018.

Kommunstyrelsen rekommenderas mot bakgrund av granskningsresultaten bland annat att säkerställa att samtliga avtal återfinns i kommunens avtalsdatabas, att nämnderna dokumenterar direktupphandlingar och att styrelsens internkontrollarbete inbegriper utvidgade stickprovskontroller för att säkerställa att ingångna avtal följs.

I förslag till yttrande över granskningen i ärendets bilaga 1 redogör kommunstyrelsen för ett antal systemförbättringar och rutinförändringar som genomförts i syfte att utveckla upphandlingsfunktionen och som tillmötesgår kommunrevisionens rekommendationer.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 21 september 2021
- Bilaga 1, förslag till yttrande från kommunstyrelsen
- Bilaga 2, kommunrevisionens granskningsrapport via [länk till kommunens hemsida](#)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2021-10-18

Diarienummer:
KSN-2021-02457

Handläggare:
Helena Sköld Lövgren

Kommunrevisionen Uppsala kommun
kommunrevisionen@ uppsala.se
lena.salomon@pwc.com
Ert dnr KRN-2021-00012

Yttrande över kommunrevisionens granskning av kommunens upphandlingar och inköp

Kommunstyrelsen yttrar sig över kommunrevisionens rekommendationer (i **fetstil**) nedan.

Säkerställa att samtliga avtal återfinns i kommunens avtalsdatabas

Majoriteten av kommunens avtal som tecknats till följd av upphandling ligger i kommunens avtalsdatabas.

Vid direktupphandlingar tecknas inte alltid avtal. I de riktlinjer för upphandling och inköp som antogs av fullmäktige i mars 2018 tydliggörs att dokumentationsplikt gäller för köp över 100 000 kronor. Direktupphandlingar över 100 000 kronor kommer framöver (från början av december) dokumenteras i kommunens e-handelssystem för att förenkla för verksamheterna och säkerställa dokumentationen. I e-handelssystemet finns även utbildade beställare vilket tryggar kompetensen hos de som fyller i formuläret. För direktupphandlingar under 100 000 kronor kommer det vara möjligt att använda e-handelssystemet. Direktupphandlingar ska också alltid diarieföras i DHS vilket gör att även de direktupphandlingar som inte har ett separat avtal som kan läggas in i avtalsdatabasen går att återfinna.

Kommunens ekonomisystem möjliggör kontroll av om inköpsvolymen från en leverantör riskerar överstiga gränsen för direktupphandling. Ekonomisystemet är tillgängligt för samtliga förvaltningar.

Säkerställa att följsamheten till avtal förbättras

Under hösten 2020 infördes nya e-handelssystemet Proceedo och arbetet med att ansluta nya avtal pågår kontinuerligt. I dagsläget finns cirka 160 leverantörsavtal och andelen order ökar månad för månad. Det är främst varuavtal som är anslutna men även några tjänsteavtal. Arbetet fortgår med att identifiera nya avtal att ansluta. Via e-handel så säkerställer Uppsala kommun följsamhet i gällande avtal för verksamheten

och målbilden är att styra inköpen till e-handel i så stor utsträckning som möjligt. I e-handeln så är beställarna utbildade och det tryggar också till korrekta inköp.

För att säkerställa följsamheten ytterligare så sker satsningar på avtalsuppföljning. Dels via kontroller som kommunledningskontoret gör genom avtalscontrollers, dels sker kontroller ute hos respektive nämnder och externa leverantörer anlitas även vid behov.

För att verksamheten ska kunna fånga upp när nya avtal tecknas så informeras löpande via intranätverket Insidan.

I ökad utsträckning genomföra stickprovskontroller inom intern kontroll i vad gäller följsamhet till avtal vid inköp från ramavtal

Under vintern 2021/2022 kommer modulen CLM (en modul som är kopplat till upphandlingssystemet TendSign) att aktiveras. Det är en modul som stöttar för avtalsuppföljning och kontroll där bland annat beställarna kan rapportera in avvikelser för att det ska bli spårbart på rätt avtal.

Det finns en årlig plan kring vilka avtal som ska följas upp genom stickprov. Om avvikelser upptäcks inleds en mer detaljerad revision.

Säkerställa att nämnderna dokumenterar direktupphandlingar

För att förenkla för verksamheten har Uppsala kommun arbetat fram ett formulär i e-handelssystemet Proceedo för Direktupphandlingar. Den nya rutinen kommer gälla från början av december. Informationsinsats till samtliga verksamheter innan och i samband med att funktionen släpps kommer att genomföras.

Direktupphandlingar över 100 000 kronor dokumenteras i kommunens e-handelssystem för att förenkla för verksamheterna och säkerställa dokumentationen. I e-handelssystemet finns även utbildade beställare vilket tryggar kompetensen hos de som fyller i formuläret. För direktupphandlingar under 100 000 kronor kommer det vara möjligt att använda e-handelssystemet.

I styrelsens internkontrollarbete inbegripa utvidgade stickprovskontroller för att säkerställa att ingångna avtal följs

Under 2021 följs följande parametrar upp i internkontrollplanen:

Uppföljning av utbetalda skadestånd och upphandlingsskadeavgifter. Uppföljning av indikatorer för leverantörstrohet samt antal leverantörer som köps av över direktupphandlingsgränsen där avtal saknas och upphandling uteblir.

Kommunledningskontoret följer årligen upp avtal genom stickprovskontroll – om avvikelser upptäcks så kan det leda till att en större revision.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare